Lieta Nr. A42759509
(A3200-10/5)

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2010. gada 23. februārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese I. Kaļiņina,

piedaloties pieteicējai *N.K.*, pieteicējas pilnvarotajam pārstāvim *A.M.*,
atbildētāja Latvijas Republikas pusē pieaicināto iestāžu – Iekšlietu ministrijas pilnvarotajai pārstāvei *N.N.* un Valsts policijas pilnvarotajām pārstāvēm *K.K.* un *D.B.*,

atklātā tiesas sēdē 2010. gada 3. februārī izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *N.K.* pieteikuma par Iekšlietu ministrijas 2009. gada 20. marta lēmuma Nr. 44 atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzību.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektore *N.K.* (turpmāk arī – pieteicēja) 2008. gada 20. novembrī Valsts policijas priekšniekam lūdza pagarināt dienesta termiņu Iekšlietu ministrijas iestādēs.

Ar Iekšlietu ministrijas 2009. gada 20. marta lēmumu Nr. 44 (turpmāk – Lēmums) iestādē noslēdzies administratīvais process, kura rezultātā noraidīts pieteicējas lūgums pagarināt dienesta termiņu Iekšlietu ministrijas iestādēs.

Lēmums satur šādu pamatojumu.

[1.1] To, kādā veidā amatpersonas var izmantot Latvijas Republikas Satversmes 101. pantā garantētās tiesības pildīt valsts dienestu, konkrētajā gadījumā Valsts policijā, noteic Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums (turpmāk – Dienesta gaitas likums). Likuma 46. panta pirmā daļa nosaka, ka Valsts policijā amatpersona var dienēt līdz 50 gadu vecuma sasniegšanai. Panta otrā daļa paredz, ka, ņemot vērā dienesta nepieciešamību, amatpersonas fiziskās un profesionālās spējas, kā arī veselības stāvokli, iestādes vadītājs amatpersonai var pagarināt dienesta laiku ne ilgāk kā līdz 60 gadu vecuma sasniegšanai. Minētais normatīvais regulējums skatāms kopsakarā ar Dienesta gaitas likuma 47. panta pirmās daļas 9. punktu, kas paredz, ka amatpersonu atvaļina no dienesta sasniedzot 46. pantā noteikto vecumu, un 47. panta otrās daļas 1. punktu, kas noteic, ka amatpersonu var atvaļināt no dienesta tai sasniedzot izdienas stāžu, kas dod tiesības uz izdienas pensiju likumā noteiktajā kārtībā un likuma „Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm" 2. panta pirmās daļas 1. punktu, kas nosaka, ka tiesības uz izdienas pensiju ir darbiniekiem, kuru izdienas stāžs ir ne mazākas par 20 gadiem un kuri sasnieguši 50 gadu vecumu.

Tādējādi likumdevējs ir noteicis personu loku, kurām ir tiesības pildīt valsts dienestu, ierobežojot šo normu ar noteiktu vecumu.

[1.2] Satversmes tiesa 2003. gada 18. decembra spriedumā „Par valsts civildienesta likuma 41. panta l. punkta „f" apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 91., 101. un 106. pantam" norādīja, ka ierēdņi ir valsts amatpersonas, kam

uzticēta valsts uzdevumu pildīšana valsts pārvaldes sistēmā. Šādas nodarbinātības attiecības neveidojas, noslēdzot darba vai kādu citu līgumu, bet veidojas kompetentām valsts institūcijām ieceļot personu ierēdņa amatā. Ņemot vērā ierēdņu lomu un uzdevumus valsts pārvaldes funkciju īstenošanā, valsts vienpusēji regulē arī ierēdņu pilnvaras, darba tiesību aizsardzību, ieskaitot atalgojumu un sociālās garantijas, kā arī dienesta attiecību izbeigšanu. Valsts civildienesta ierēdņu, kā arī tiesnešu, prokuroru, policistu un robežsardzes amatpersonu nodarbinātību regulējošie ierobežojumi nav salīdzināmi ar ierobežojumiem darba tiesiskajās attiecībās. Minētās amatpersonas atrodas valsts dienesta attiecībās un to nodarbinātības tiesiskās attiecības nedibinās uz darba līguma pamata.

No sprieduma secināms, ka vecuma ierobežojums civildienestā atbilst Satversmes 116. pantā paredzētajiem leģitīmajiem mērķiem, kā arī samērīguma principam, jo likumā noteiktais vecuma ierobežojums kalpo, lai izlīdzinātu valsts civildienesta struktūru pēc vecuma, kā arī lai nodrošinātu jaunākās paaudzes personām iespēju pildīt valsts civildienestu. Turklāt ierēdņu darbs civildienestā ir ne tikai ierēdņu, bet arī visas sabiedrības nodarbinātības politikas jautājums, jo ierobežojot tiesības strādāt personām, kurām ir nodrošināts iztikas avots [pensija], tiek paplašinātas iespējas strādāt tām personām, kuras sev iztiku var pelnīt tikai ar darbu.

Satversmes tiesa minētajā spriedumā arī atzīst, ka apstrīdēto normu nevar vērtēt kā vispārēju ar vecumu saistītu ierobežojumu, jo tā dod iestādei iespēju izvērtēt katru pensijas vecumu sasniegušu ierēdni un izlemt, vai nepieciešams un iespējams turpināt ar viņu civildienesta attiecības. Tādējādi primārais dienesta termiņa pagarināšanai ir dienesta nepieciešamība, ievērojot ekonomiskos un sociālos apstākļus. Konkrētajā gadījumā nav saskatāma objektīva nepieciešamība pieteicējas dienesta turpināšanai. Tādējādi Dienesta gaitas likuma 46. panta otrajai daļai ir leģitīms mērķis un tā nevar tikt atzīta par diskriminējošu.

[1.3] Saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 46. pantu un Valsts policijas nolikuma 3. punktu dienesta laiku amatpersonai var pagarināt Valsts policijas priekšnieks. Tādējādi nav nozīmes, ka dienesta laika pagarināšanai piekritis iecirkņa priekšnieks.

[1.4] Lemjot par dienesta laika pagarināšanu, Valsts policija 2008. gada 30. decembra lēmumā Nr. 293 „Par *N.K.* atvaļināšanu no dienesta" (turpmāk – sākotnējais lēmums) atsaucās uz Valsts policijas 2008. gada 11. novembra pavēli Nr. 1755 „Par amata vietu skaita samazināšanu valsts policijas struktūrvienībās", tādējādi argumentējot pieņemto lēmumu par dienesta laika nepagarināšanu un paskaidrojot, ka pašreizējā situācijā nav nepieciešamības pieteicējas dienesta turpināšanai, nevis norādot to kā pamatojumu pieteicējas atvaļināšanai no dienesta.

[1.5] Sākotnējā lēmumā ir norādīts, no kura laika pieteicēja tiek atvaļināta – ar 2009. gada 1. janvāri. Lēmums pieteicējai nosūtīts pa pastu. Pārvaldes priekšnieks paskaidrojis, ka Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa priekšnieks *V.S.* 2008. gada decembrī mutiski informēja pieteicēju, ka dienesta termiņš viņai netiks pagarināts un 2008. gada 12. decembrī pieteicējai izsniedza saistību izpildes kontroles lapu. To apstiprina arī pieteicēja savā iesniegumā. Tādējādi pieteicēja varēja paredzēt, ka tiks pieņemts lēmums nepagarināt dienesta laiku.

[1.6] Attiecībā uz pieteicējas norādi, ka viņai netika izmaksāta nauda par faktiski nostrādātajām dienām līdz 2009. gada 14. janvārim, Iekšlietu ministrija paskaidro, ka no lietas materiāliem pievienotajām darba laika uzskaites tabulām izriet, ka pieteicējas pēdējā darba diena bija 2008. gada 30. decembris, janvāra darba laika uzskaites tabulā pieteicēja nav iekļauta, tādējādi nav pamata uzskatīt, ka pieteicēja pēc 2009. gada 1. janvāra atradās dienestā.

Tā kā Iekšlietu ministrija sākotnējo lēmumu atzīst par tiesisku, nav pamatota arī pieteicējas prasība par morālā kaitējuma atlīdzinājumu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja 2009. gada 20. aprīlī vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzināšanu. Ar Administratīvās rajona tiesas tiesneses 2009. gada 27. aprīļa lēmumu pieteicējas pieteikums pieņemts un ierosināta administratīvā lieta.

Pieteicējas pieteikums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[2.1] Pieteicējas atvaļināšana no dienesta Valsts policijā ar 2009. gada 1. janvāri nav tiesiska, jo pieteicēja faktiski turpināja darbu līdz 2009. gada 14. janvārim, sagatavojot un nododot pieteicējas rīcībā esošās materiālās vērtības, par ko izdarīti ieraksti apgaitas lapā. Par šo laiku pieteicējai nav samaksāts, kā arī nav veikta darba laika uzskaite. Iespējams, darba laika uzskaite netika veikta, jo darbinieks, kurš veica darba laika uzskaiti, saņēma sākotnējo lēmumu.

[2.2] No Lēmuma izriet, ka pieteicēja atvaļināta sakarā ar darbinieku skaita samazināšanu, taču pieteicējas amats nav samazināts. To apliecina iecirkņa priekšnieka rezolūcija uz pieteicējas 2008. gada 20. novembra iesnieguma, ar kuru tas piekritis dienesta laika pagarināšanai, kā arī tas, ka šajā amatā ir pieņemts gados jaunāks darbinieks, kuram salīdzinājumā ar pieteicēju nav atbilstošas izglītības, pieredzes un spējas. Pieteicējai zināms, ka vairākiem darbiniekiem, kuri sasnieguši izdienas vecumu – 50 gadi, dienests tiek pagarināts (*S.G., L.K.*), bet darbinieki, kuru vecums pārsniedz 50 gadus, turpina dienestu Valsts policijā. To apliecina Valsts policijas Cirkulārs Nr. 20/592. Ja pieteicējas amats tiktu samazināts, Valsts policijai būtu pienākums piedāvāt pieteicējai citu amatu.

Nevienlīdzīga attieksme pret pieteicēju radījusi pieteicējai bažas un pārdzīvojumus par godīgu, tiesisku attieksmi pret pieteicēju, kas savukārt radījis morālo kaitējumu – fiziskas un garīgas ciešanas. Pieteicēja lūdz atlīdzību par morālo kaitējumu Ls 1500 apmērā.

[2.3] Apstāklim, ka pieteicējai četras reizes tika pagarināts dienests, no likuma viedokļa nav nozīmes. Nozīme ir tikai vecuma ierobežojumam. Atvaļināt no dienesta sakarā ar noteiktā vecuma sasniegšanu var tikai divos gadījumos: kad amatpersona sasniedz 50 gadu vecumu un, ņemot vērā dienesta nepieciešamību, amatpersonas fiziskās un profesionālās spējas, novērtējuma pakāpi, kā arī veselības stāvokli, tā vairs nevar turpināt dienestu līdz 60 gadu vecumam; vai amatpersona sasniegusi 60 gadu vecumu un likums liedz pagarināt dienestu. Valsts policija minēto nav ievērojusi.

[2.4] Pieteicēja pirms atvaļināšanas nav brīdināta 30 dienas iepriekš. To apliecina arī pieteicējas 2009. gada 9. janvāra paraksts par iepazīšanos ar sākotnējo lēmumu. Pastā Lēmumu pieteicēja saņēma 2009. gada 3. janvārī.

[2.5] Lēmumā nepamatoti salīdzināts pieteicējas gadījums ar Satversmes tiesas 2003. gada 18. decembra spriedumā minēto, jo dienesta nepieciešamību, amatpersonas fiziskās un profesionālās spējas, veselības stāvokli nevar pielīdzināt vecuma ierobežojumam, ko nosaka likums.

[2.6] Apgalvojums, ka pieteicējai salīdzinoši ar citām amatpersonām, kurām darbs ir vienīgais iztikas avots, jau ir nodrošināts iztikas avots, proti, izdienas pensija, ir diskriminējošs. Turpinot dienestu, pieteicējas iztikas avots būtu vienīgi atalgojums un pensija netiktu piešķirta.

[2.7] Pieteicēja uzskata, ka Valsts policijas priekšniekam lēmums bija jāpieņem, vadoties no zemākstāvošo priekšnieku viedokļa. Tāda prakse ir Valsts policijā. Ja iecirkņa priekšnieks piekrita pagarināt pieteicējai dienestu, tad pieteicējai nebija šaubu, ka dienests tiks pagarināts.

[3] 2009. gada 8. jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā paskaidrojumā Iekšlietu ministrija pieteicējas pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, balstoties uz Lēmumā ietverto pamatojumu. Papildus paskaidrots, ka zemākstāvošo priekšnieku viedoklim par dienesta termiņa pagarināšanu ir tikai ieteikuma raksturs.

Lēmumu par dienesta laika pagarināšanu tiesīgs pieņemt tikai Valsts policijas priekšnieks.

Tā kā pieteicēja atvaļināta no dienesta saskaņā ar likumā noteiktā vecuma sasniegšanu, pieteicējai nebija jāpiedāvā iespēja turpināt dienestu citā amatā. Iestādei nav jābrīdina personu 30 dienas iepriekš, ja atvaļināšana nav saistīta ar amatpersonas amata likvidēšanu vai amatpersonas skaita samazināšanu. Tas izriet no Dienesta gaitas likuma 47. panta sestās daļas. Pieteicējas arguments, ka viņa nav iekļauta daba laika uzskaites tabulās darbinieku neizdarības dēļ, ne ar ko nav pamatots.

[4] 2009. gada 19. augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā paskaidrojumā Valsts policija pieteicēja pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, balstoties uz sākotnējā lēmumā ietverto pamatojumu. Papildus paskaidrots, ka Valsts policijas priekšniekam saskaņā ar Dienesta gaitas likuma 46. panta otro daļu pēc visu dienesta pagarināšanas priekšnosacījumu izvērtēšanas ir tiesības nevis pienākums pagarināt dienesta termiņu. Citām amatpersonām izsniegtā atļauja turpināt dienestu pēc likumā noteiktā vecuma sasniegšanas nedod individuālas tiesības arī pieteicējai prasīt šādu atļauju.

Valsts policija, konstatējot, ka pieteicējai iepriekš pagarināts dienesta laiks četras reizes, šo faktu nav izmantojusi sākotnējā lēmuma pamatojumam. Valsts policijas 2009. gada 12. janvāra Cirkulārs neparedz bez izņēmuma visām amatpersonām, kuru ikdienas amata pienākumi saistīti ar policijai uzdoto funkciju tiešu izpildi, dienesta termiņa pagarināšanu, bet paskaidro, ka dienesta termiņa pagarināšana iespējama, ja amatpersonas ikdienas amata pienākumi saistīti ar policijai uzdoto funkciju tiešu izpildi, bet nav saistīti ar atbalsta funkciju izpildi. Cirkulārs nemaina dienesta termiņa pagarināšanas kārtību.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja. Pieteicējas pārstāvis sniedza paskaidrojumu, minot pieteikumā ietvertos argumentus.

Atbildētāja pārstāves pieteikumu neatzina, minot Lēmumā un paskaidrojumos minētos argumentus.

Motīvu daļa

[6] Iepazinusies ar lietas materiāliem un tiesas sēdē uzklausījusi administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un tas ir noraidāms.

[7] Tiesa konstatē šādus lietas faktiskos apstākļus.

[7.1] Ar Rīgas pilsētas Galvenās policijas pārvaldes priekšnieka 2005. gada 14. decembra rezolūciju (lietas 41. lapa) un uz tās pamata izdotu Valsts policijas priekšnieka 2005. gada 29. decembra pavēli Nr. 1895 pieteicējas dienesta laiks Iekšlietu ministrijas iestādē – Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas nodaļā – tika pagarināts līdz 2009. gada 1. janvārim. Pieteicēja tiesas sēdē apstiprināja, ka ar šo pavēli viņa tika iepazīstināta (lietas 95. lapa).

[7.2] Pieteicēja 2008. gada 20. novembrī lūdza Valsts policijas priekšniekam pagarināt dienesta termiņu Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs (lietas 30. lapa).

[7.3] Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas priekšnieks ar 2008. gada 26. novembra rezolūciju pagarinājumam piekrita, taču augstākās Valsts policijas amatpersonas – Pārvaldes priekšnieks un Valsts policijas priekšnieks pagarinājumam nepiekrita (lietas 30. lapa).

[7.4] Ar sākotnējo lēmumu (lietas 26. – 29. lapa), izskatot pieteicējas personas lietu jautājumā par dienesta laika pagarināšanu un pamatojoties uz Dienesta gaitas likuma 47. panta pirmās daļas 9. punktu, pieteicēja atvaļināta no dienesta Valsts policijā sakarā ar likumā noteiktā vecuma sasniegšanu. Pieteicējas izdiena atbilstoši šā lēmuma 2. punktam tika noteikta 38 gadi un 16 dienas.

[7.5] Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicēja ar 2009. gada 28. janvāra iesniegumu (lietas 19. – 24. lapa) vērsās Iekšlietu ministrijā, vienlaikus lūdzot morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzību.

[7.6] Ar Lēmumu (lietas 11. – 12. lapa) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts un noraidīts lūgums par zaudējumu atlīdzību.

[8] Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja uz iesnieguma par dienesta termiņa pagarināšanu iesniegšanas brīdi bija saņēmusi pozitīvu vērtējumu fiziskās sagatavotības pārbaudē (lietas 32. lapa), individuālajā novērtēšanā saņēmusi novērtējumu „A" (lietas 33. lapa) un veselības pārbaudē atzīta par atbilstošu dienestam un amatam (lietas 34. lapa).

Lietā ir strīds par to, vai tiesiski pamatoti pieteicējai atteikts pagarināt dienesta laiku Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs.

Ņemot vērā, ka tiesiskās attiecības apspriežamas atbilstoši tām tiesību normām, kas bija spēkā tiesiskās attiecības rašanās, grozīšanas vai izbeigšanās brīdī, turpmāk spriedumā normatīvie akti izteikti redakcijā, kādā tie bija spēkā attiecīgo lēmumu pieņemšanas vai darbību veikšanas laikā.

[9] Kā izriet no sākotnējā lēmumā ietvertā pamatojuma, atteikums pieteicējai pagarināt dienesta laiku Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs pamatots ar apstākli, ka Ministru kabinets 2008. gada 23. septembra sēdē (sk. 2008. gada 23. septembra protokolu Nr. 68, 43. § – http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2008-09-23) uzdeva Ministru kabineta locekļiem padotajām valsts pārvaldes iestādēm līdz 2009. gada 30. jūnijam samazināt amatu vietu skaitu no attiecīgā Ministru kabineta locekļa padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs kopējā amatu vietu skaita ne mazāk kā par 10 % salīdzinājumā ar 2008. gada 1. janvāri, no kura nodrošināt amatu vietu skaita samazinājumu ne mazāk kā par 5 % līdz 2008. gada 31. decembrim. Ņemot vērā, ka kopējais amatu vietu skaita samazinājums nodrošināms, izpildot šādus nosacījumus: 3.1. ministrijā (centrālajā aparātā), īpašu uzdevumu ministra sekretariātā (centrālajā aparātā) un Valsts kancelejā jānodrošina amatu vietu skaita samazinājums ne mazāk kā par 10 % līdz 2009. gada 30. jūnijam, no kura – ne mazāk kā par 5 % līdz 2008. gada 31. decembrim; 3.2. par konkrētās padotības iestādes amatu vietu skaita samazinājumu lēmumu pieņem augstākā iestāde vai amatpersona.

Tādējādi Ministru kabinets noteicis ministrijām pienākumu samazināt amata vietu skaitu ministrijās un padotības iestādēs. Uz minētā Ministru kabineta uzdevuma pamata Iekšlietu ministrijā tika izdots 2008. gada 4. novembra rīkojums Nr. 2845, kurā tika paredzēts ministrijas padotībā esošajām iestādēm līdz 2008. gada 14. novembrim iesniegt samazināmo amata vietu sarakstu un ieekonomēto valsts budžeta līdzekļu aprēķinu. Pamatojoties uz šo rīkojumu, Valsts policijas pārvaldē 2008. gada 11. novembrī izdota pavēle Nr. 1755 „Par amata vietu skaita samazināšanu Valsts policijas struktūrvienības" (lietas 73. – 74. lapa), ar kuru apstiprināts Valsts policijas struktūrvienību optimālais nodarbināto skaits; samazināmo amata vietu saraksts un noteikts Pārvaldē samazināmo amata vietu skaits – 150.

[10] Likuma par budžetu un finanšu vadību 46. panta pirmā daļa noteic, ka budžeta finansētu institūciju vadītāji ir atbildīgi par šajā likumā noteiktās kārtības un prasību ievērošanu, izpildi un kontroli, kā arī par budžeta līdzekļu efektīvu un ekonomisku izlietošanu atbilstoši paredzētajiem mērķiem.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pantā ir noteikti valsts pārvaldes principi – valsts pārvalde savā darbībā pastāvīgi pārbauda un uzlabo sabiedrībai sniegto pakalpojumu kvalitāti, vienkāršojot un uzlabojot procedūras privātpersonas labā (panta sestā daļa); valsts pārvaldi jāorganizē pēc iespējas efektīvāk, to nepārtraukti pilnveidojot (panta desmitā daļa).

No minētajiem principiem izriet valsts pārvaldes iestāžu pienākums pilnveidot pārvaldes darbību visas sabiedrības labā, tostarp veicot iestādēs nodarbināto skaita optimizāciju.

[11] Savukārt tiesiskais aspekts atteikumam pagarināt pieteicējai dienesta laiku Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs balstīts uz Dienesta gaitas likumā ietverto normatīvo regulējumu, kas noteic, ka:

[11.1] amatpersona var dienēt līdz 50 gadu vecuma sasniegšanai (46. panta pirmā daļa);

[11.2] ņemot vērā dienesta nepieciešamību, amatpersonas fiziskās un profesionālās spējas, kā arī veselības stāvokli, Iestādes vadītājs amatpersonai var pagarināt dienesta laiku ne ilgāk kā līdz 60 gadu vecuma sasniegšanai, bet Iekšlietu ministrijas sistēmas izglītības iestādes vadītājam un akadēmiskajam personālam — ne ilgāk kā līdz 70 gadu vecuma sasniegšanai (..) (46. panta otrā daļa);

[11.3] amatpersonu atvaļina no dienesta sasniedzot šā likuma 46. pantā noteikto vecumu (47. panta pirmās daļas 9. punkts);

[11.4] amatpersonu var atvaļināt no dienesta tai sasniedzot izdienas stāžu, kas dod tiesības uz izdienas pensiju likumā noteiktajā kārtībā (47. panta otrās daļas 1. punkts).

Tiesības uz izdienas pensiju ir darbiniekiem, kuru izdienas stāžs saskaņā ar šā likuma 3. pantu [laiks, ko darbinieks nodienējis Iekšlietu ministrijas sistēmas iestādēs] ir ne mazāks par 20 gadiem un kuri sasnieguši 50 gadu vecumu (likuma "Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm" 2. panta 1. punkts).

[12] Subsumējot lietā noskaidrotos faktiskos apstākļus sprieduma 11. punktā norādīto tiesību normu sastāviem, tiesa konstatē, ka likumdevējs vienīgo apstākli, kas būtu par pamatu dienesta laika pagarināšanai personai, kura sasniegusi Dienesta gaitas likuma 46. panta pirmajā daļā noteikto vecumu, ir noteicis iestādes dienesta nepieciešamību. Prasības par amatpersonas fiziskām un profesionālām spējām, kā arī veselības stāvokli likumdevējs pakārtojis iepriekš norādītajam apstāklim – dienesta vajadzībām. Savukārt personas vēlme palikt dienestā nerada personas subjektīvas tiesības prasīt no attiecīgās iestādes pienākumu šo personas interesi obligāti ievērot.

Tā kā ar Ministru kabineta 2008. gada 23. septembra sēdē nolemto Ministru kabineta locekļiem tika uzdots padotajās valsts pārvaldes iestādēs samazināt amatu vietu skaitu, Iekšlietu ministrijas iestādēs pēc veiktās nodarbināto skaita optimizācijas uz 2009. gada 1. janvāri vairs nebija dienesta vajadzības pēc vairākiem darbiniekiem, jo tika nolemts samazināt 507 amata vietas.

Kā izriet no lietā noskaidrotiem apstākļiem [sk.7.4. punktu], pieteicējas izdiena noteikta 38 gadi un 16 dienas, līdz ar to pieteicēja ieguvusi tiesības uz izdienas pensiju atbilstoši likuma "Par izdienas pensijām Iekšlietu ministrijas sistēmas darbiniekiem ar speciālajām dienesta pakāpēm" 2. panta 1. punktā noteiktajam. Minētais liecina, ka atteikums pagarināt dienesta laiku Iekšlietu ministrijas iestādēs nav radījis pieteicējai tāda rakstura nelabvēlīgas sekas, kas būtu saistāmas ar pieteicējas iztiku.

Ņemot vērā, ka publisko tiesību normas, tostarp arī Dienesta gaitas likuma 46. panta pirmā daļa, galvenokārt darbojas sabiedrības kopējo interešu labā, tad atsevišķas privātpersonas individuāla interese tiek pakārtota sabiedrības interesēm, kas šādos gadījumos uzskatāmas par svarīgākām.

Konkrētajā gadījumā nav nozīmes no tiesību viedokļa apstāklim, ka pieteicējas amats netika samazināts un uz pieteicējas amata vietu tika pieņemts cits darbinieks, jo pieteicējas tiesības pildīt dienesta pienākumus Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas nodaļā beigušās, neesot dienesta nepieciešamībai tās turpināt ar pieteicēju.

[13] Pieteicēja pieteikumā argumentējusi, ka piekrišana dienesta termiņa pagarināšanai viņai tika piešķirta ar Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas priekšnieka 2008. gada 26. novembra rezolūciju.

Izvērtējot šo pieteicējas argumentu, tiesa konstatē, ka pieteicējas dienesta laiks iepriekšēja posmā no 2006. gada 1. janvāra līdz 2009. gada 1. janvārim tika pagarināts, Valsts policijas priekšniekam 2005. gada 29. decembrī izdodot pavēli Nr. 1895, līdz ar to pieteicējai bija zināms, ka lēmumu pagarināt dienesta laiku var izlemt vienīgi Valsts policijas priekšnieks. Turklāt arī 2008. gada 20. novembra iesniegumu pieteicēja adresēja tieši Valsts policijas priekšniekam atbilstoši tā kompetencei, kas noteikta Ministru kabineta 2005. gada 18. janvāra noteikumos „Valsts policijas nolikums" (sk. 3. punktu). Pastāvot šādai kārtībai, tiesa atzīst, ka ar Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas priekšnieka 2008. gada 26. novembra rezolūciju netika pieņemts galīgais pārvaldes lēmums par pieteicējas dienesta laika pagarināšanu uz nākamo periodu.

[14] Nav pamatots pieteicējas viedoklis, ka atbilstoši Dienesta gaitas likuma normām pastāv tikai divas iespējas atvaļināt amatpersonu – tai sasniedzot 50 gadu vai 60 gadu vecumu. Tiesa norāda, ka Dienesta gaitas likuma 46. panta otrā daļa paredz vienīgi ierobežojumu maksimālajam amatpersonas vecumam, kuru sasniedzot tā vairs nav tiesīga pildīt dienestu, taču iestādes vadītājam ir piešķirtas tiesības izlemt jautājumu par dienesta laika pagarināšanu, ņemot vērā dienesta nepieciešamību.

Tāpat nepamatots ir pieteicējas iebildums, ka viņa par atvaļināšanu no dienesta netika brīdināta iepriekš.

Kā izriet no Valsts policijas priekšnieka 2005. gada 29. decembra pavēles Nr. 1895 satura, pieteicējas dienesta laiks bija terminēts ar konkrētu datumu – līdz 2009. gada 1. janvārim, līdz ar to papildus brīdināšana par rīkojumu, kura saturs pieteicējai bija zināms, nebija vajadzīga, turklāt šāds iestādes pienākums neizriet no tiesību normām. Iekšlietu ministrijas amatpersona zaudē savu amatpersonas statusu, izpildoties rīkojuma nosacījumam par dienesta termiņa pēdējas dienas iestāšanos.

Šāds tiesas secinājums atbilst arī administratīvo tiesu judikatūrā nostiprinātām atziņām (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009. gada 29. oktobra lēmumu lietā Nr. SKA-798/2009*).

[15] Pieteicēja pieteikumā norāda, ka viņa pildījusi dienesta pienākumus laika posmā no 2009. gada 1. līdz 14. janvārim, savu argumentu pamatotībai norādot uz apstākli, ka šajā periodā viņa veikusi dokumentācijas, materiālu un citas mantas nodošanu.

Tiesa atzīst, ka ar dienesta pabeigšanu saistītas dokumentācijas un citu materiālu vērtību nodošana nav uzskatāma par dienesta pienākumu pildīšanu, jo tiesības uz amatpersonas atalgojuma izmaksu ir tikai amatā esošai amatpersonai. Tā kā pieteicēja kopš 2009. gada 1. janvāra ir zaudējusi Pārvaldes Rīgas Latgales iecirkņa Kārtības policijas nodaļas inspektores amatu, viņai nav tiesību prasīt atalgojuma izmaksu par laiku pēc minētā datuma (*sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2009. gada 29. oktobra lēmuma lietā Nr. SKA-798/2009 12. punktu*).

[16] Pieteicēja pieteikumā norāda uz vienlīdzības principa pārkāpumu, jo vairākiem Valsts policijas darbiniekiem, kuri sasnieguši izdienas vecumu, dienests tiek pagarināts (*S.G., L.K.*).

Atbildētāja pārstāvē tiesas sēdē pretargumentēja, ka šādi gadījumi ir, jo ne visiem Valsts policijas darbiniekiem, kuri sasnieguši izdienas vecumu, ir pietiekams izdienas stāžs, lai saņemtu izdienas pensiju. Līdz ar to šādos gadījumos tiek pieņemts lēmums par dienesta turpināšanu, līdz attiecīga persona iegūst nepieciešamo stāžu.

Kā izriet no Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 6. pantā nostiprināta vienlīdzības principa – pastāvot vienādiem faktiskajiem un tiesiskajiem lietas apstākļiem, iestāde un tiesa pieņem vienādus lēmumus (pastāvot atšķirīgiem

faktiskajiem vai tiesiskajiem lietas apstākļiem, – atšķirīgus lēmumus) neatkarīgi no administratīvā procesa dalībnieku dzimuma, vecuma, rases, ādas krāsas, valodas, reliģiskās pārliecības, politiskajiem vai citiem uzskatiem, sociālās izcelšanās, tautības, izglītības, sociālā un mantiskā stāvokļa, nodarbošanās veida un citiem apstākļiem.

Tā kā izskatāmajā gadījumā tiesa konstatēja, ka pieteicējas izdienas stāžs ir pietiekams, lai pieteicējai būtu iespējams izmantot tiesības uz izdienas pensiju, tiesa nesaskata pieteicējas situācijā līdzību ar citu Valsts policijas amatpersonu faktisko situāciju, līdz ar to nav pamata atzīt vienlīdzības principa pārkāpumu.

[17] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2008. gada 2. oktobra spriedumā lietā Nr. SKA-378/2008 (sk. 22. punktu) norādījis, ka Senāts, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt savos nolēmumos ir norādījis, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(sk. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2004. gada 23. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-216/2004 8. punktu; 2005. gada 22. novembra sprieduma lietā Nr. SKA-378/2005 12. punktu).*

Citus pieteicējas pieteikumā izteiktos argumentus tiesa ir uzklausījusi un izvērtējusi, bet spriedumā atsevišķi neatrunās, jo tiem nav nozīmes no tiesību viedokļa konkrētās lietas izskatīšanā.

[18] Pārbaudot Lēmumu atbilstoši APL 250. panta pirmajā daļā ietvertajiem administratīvā akta pārbaudes nosacījumiem, tiesa secina, ka atbildētāja amatpersona, pieņemot Lēmumu, ir pārbaudījusi pieteicējas personas lietā esošos materiālus un izvērtējusi pieteicējas iebildumus par dienesta laika nepagarināšanu. Ņemot vērā iepriekšminēto, tiesa secina, ka atbildētājs pirms Lēmuma pieņemšanas ir pilnīgi un vispusīgi veicis lietā nepieciešamo apstākļu noskaidrošanu.

Lēmums izdots, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, atbilst materiālo un procesuālo tiesību normām un vispārējiem tiesību principiem. Tiesa arī konstatē, ka izdodot Lēmumu, ir ievērota lietas piekritība, izvērtēts pieteicējas viedoklis, Lēmumā ir norāde uz piemērotām tiesību normām, līdz ar to Lēmums attaisno pieteicējai noraidīto lūgumu par dienesta laika pagarināšanu.

[19] Pieteicēja pieteikumā lūgusi uzlikt par pienākumu atbildētājam kompensēt pieteicējai arī nodarīto morālo kaitējumu 1500 latu apmērā.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 1. pants noteic, ka šā likuma mērķis ir nodrošināt privātpersonai Satversmē un Administratīvā procesa likumā noteiktās tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu par mantisko zaudējumu vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas tai nodarīts ar valsts pārvaldes iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību.

Tā kā attiecībā uz pieteicēju saistībā ar viņas atvaļināšanu no dienesta netika veikta prettiesiska faktiskā rīcība un netika izdots prettiesisks administratīvais akts, nav pamata atzīt pieteicējas tiesības uz morālā kaitējuma atlīdzību Ls 1500 apmērā.

Ievērojot minēto, tiesa noraida arī pieteikumu daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[20] Ņemot vērā iepriekš izdarītos secinājumus, tiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums par Iekšlietu ministrijas 2009. gada 20. marta lēmuma Nr. 44 atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzību ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. - 251. pantu, 289. - 291. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *N.K.* pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2009. gada 20. marta lēmuma Nr. 44 atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma un mantisko zaudējumu atlīdzību.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā divdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Kaļiņina